

TIMO SAAVALAINEN ■
**ARVOSANOJEN
INFLAATIO**

LUHTAORVOKKI, VIOLA ULIGINOSA ON PÄÄASIASSA ITÄ- JA KESKI-EUROOPASSA TAVATTAVA ORVOKKIKASVI. SUOMESSA LAJI ON UHANALAINEN JA RAUHOITETTU LUONNONSUOJELUASETUKSELLA.

WWW.BIOLIB.DE

**Perusopetuksen arviointi-
käytännöt ovat haaste toiselle
asteelle siirryttäessä.**

Yleinen ilmiö on, että lukion aloittavalla opiskelijalla arvosanat laskevat peruskouluun verrattuna. Kyse ei ole siitä, että opiskelijan suoritustaso laskeisi. Useimmin kyse on siitä, että peruskoulun ja lukion arvioinnit eivät ole linjassa. Meillä on sekä valtakunnan että kaupungin tasolla määritelty kriteeristö arvioinnin yhtenäistämiseksi, mutta peruskoulussa arvosanat tuntuvat silti hilautuvan ylöspäin.

Yksittäisen opettajan tai koulun on äärimmäisen vaikeaa vaikuttaa tähän kehitykseen, sillä arvioinnin linjaa tiukentava opettaja tietää vaikuttavansa vain omien oppilaidensa päästyä toisen asteen opiskelupaikkoihin.

Yksi syy, joka on johtanut tähän kehitykseen, löytyy yllättävältä taholta, nimittäin yhtenäisestä peruskoulusta. Aiemmin monet yläasteen koulut olivat lukioiden yhteydessä, jolloin vuorovaikutus lukion ja yläasteen opettajien kesken vaikutti siihen, että arviointi oli linjassa. Helsingissä toimii edelleen runsaasti kouluja, joissa samassa rakennuksessa on 7.-9. -luokkia sekä lukio. Opettajien haastattelujen perusteella näissä kouluissa arvosanojen inflaatiota ei ole vastaa-

vassa määrin havaittavissa.

Toinen seikka, joka hilaa arvosanoja ylöspäin, on se, ettei arvosana-asteikon alareunaa juurikaan käytetä. Koulumenestykseltään heikkoja oppilaita halutaan kannustaa antamalla todellista osaamistasoa korkeampia arvosanoja.

Arvosanainflaatio on haitallinen ilmiö, sillä se vaarantaa yhdenvertaisuuden toisen asteen opiskelijavalinnoissa. Lisäksi se antaa sekä perusopetuksen oppilaille että hän huoltajilleen väärän kuvan osaamistasosta ja edellytyksistä suoriutua jatko-opinnoissa.

Ratkaisuksi perusopetuksen arvioinnin yhtenäistämiseksi on usein ehdotettu valtakunnallisia tasokokeita. Itse vastustan niitä muutamasta syystä. Ensinnäkin suomalaisen koulujärjestelmän keskeinen vahvuustekijä on opettajien autonomia. Siihen liittyy keskeisesti se, että opettaja päättää arviointitavoista. Toiseksi kansainvälisten kokeusten perusteella voidaan todeta, että valtakunnalliset kokeet johtavat siihen, että koulussa ryhdytään opettamaan peruskoulun keskeisten sisältöjen sijasta kokeessa menestymistä. Kolmanneksi kansalliset tasokokeet heikentävät merkittä-

vällä tavalla opettajien työssäjaksamista.

Jotain asialle pitäisi kuitenkin tehdä. Virossa on käytäntö, jossa opettajat eivät arvioi omien oppilaidensa tiettyjä kokeita. Voisimmeko hyödyntää tällaista mallia Suomessa? Muinoin arvosanojen vertailukelpoisuutta pyrittiin lisäämään asettamalla ne normaalijakaumaan. Voitaisiko kehittää algoritmi, joka matemaattisia malleja hyödyntäen tekisi oppilasarvioinnista yhdenvertaisempaa?

Mitä muita ratkaisuja voisi olla? HOAY ottaa mielellään ehdotuksia vastaan.

TIMO SAAVALAINEN

PUHEENJOHTAJA,

HOAY

